

Prispevajte po svojih močeh k skladu za ojačenje ogrsko-slovenskega tiska. Vsak vinar, ki se bo daroval za Slovence na Ogrskem, je delo krščanskega usmiljenja. Tudi najmanjši dar bo sprejet z veliko hvaležnostjo. Mnogo pa pomagamo tudi s tem, če si pridno naročujemo „Novine.“ Naročnina in darovi se pošiljajo na naslov: „Klekl Jožef, vpok. pleb. v Cerensovcih, Cserföld Zalamegye, Ogrsko.“ Na leto znaša naročnina samo 3 K. Prav toplo priporočamo ta list, da ga z naročnino prodrejo vsi domoljubi! Blago delo bo storil vsak, kdor bo temu kulturnemu in nesebičnemu namenu kaj daroval. Na pomoč naj bi priskočile tukaj posebno vrle naše Marijine družbe in tudi posamezniki. Darovi naj se pošiljajo na zgoraj omenjeni naslov.

C. g. Klekl končuje svojo prošnjo: „To je naša prošnja. V Jezusovo Srce jo položimo po rokah Dev. Marije i sv. Jožefa z tem popolnim vüpanjom, ka jo dragi Slovenci ne odbijete.“

Zopet slovenski duhovnik zadet od laške granate.

Na bincišni ponedeljek so zahtevali laški izstrelki novih žrtev, med katerimi je bil zopet slovenski duhovnik. Pred cerkvijo v St. Petru pri Gorici je stal č. g. Anton Bratina, vikar v pokoju in je ravno pripovedoval Sempetercem, kako bo treba še ta mesec pokositi seno. Tedaj prileti laški izstrelak, in zadene č. g. vikarja Bratina. Vikarja so prenesli takoj v dom „Kmetijskega društva“, kjer mu je č. g. dekan dr. Fr. Knavs podelil sv. poslednje olje. Rešitev ni bila mogoča. Rana je bila prehuda. Kmalu nato je izdihnil. Poleg njega je bilo ubitih še drugih pet oseb, 15 pa ranjenih.

Pokojni je bil sin priprostitih kmečkih starišev iz St. Tomaža pri Ajdovščini; rojen dne 20. junija 1852. Kot vikar je nad 20 let služboval na svetovno-znanem Doberdolu. Bil je v vednem stiku s tamkajšnjimi begunci, koje je tudi velikodušno podpiral. — Bil je natančen gospod v vseh rečeh, zelo spreten in fin gospodar, a do vsakega pravičen! Na zunaj ni kazal čustvenosti, bil je možkega značaja, a gojil je iskreno ljubav do Boga, do presvetih Src Jezusa in Marije, koji ganljivo pozivlje v svoji oporoki, a ljubil je tudi svoj slovenski rod in svoje ljudstvo, koje ga se je spomnil z znatnimi volili. Rajni se je udeleževal preporoda krščansko-socialne misli na Goriskem in je naše organizacije pridno podpiral.

Ponižni gospod pokojnik je v svoji oporoki naročil: „Duhovnega pogrebnega nagovora si ne želim, ampak tem bolj pobožne molitve, ker ga nsem vreden in sem v življenju mnogo zamudil radi bolehnosti, torej prosim prizanesljivosti in ne nevrredne hvale!“ Zgodi se tako!

Preblagemu pokojniku ostani med nami blag, prijateljski molitveni spomin! Vsemogočni usmiljeni Bog mu bodi plačnik!

Italijanske granate so torej letos ubile že tri slovenske duhovnike, ki v najhujšem sovražnem ognju niso zapustili svojih ovčic: č. g. Fabijana pri Sv. Luciji, č. g. frančiškana o. Ambroža, branitelja svetišča na Sv. Gori, in sedaj č. g. Bratina. — Nesmrtna jim slava!

Kako smo se imeli spodnještajerski fantje v ofenzivi proti izdajalskemu Lahu?

Dne 21. maja jutraj smo ga prvokrat napadli. Srečno smo dospeli na prvi grič, kjer nas je pa začel grozno pozdravljati. Nastal je tak ogenj iz sovražnih navažnih in strojnih pušk, da smo dobili povelje: „Ne naprej!“ Pa mi Slovenci nismo poslušali tega povelja, ampak smo kljub neznosnemu ognju drveli naprej, pred sovražnikovo žično ograjo. Tam pa smo ležali v neki dolinici zjutraj od 8. ure do 4. ure popoldan. Kar naenkrat so zopet zagrmeli naši topovi, spali so hud ogenj. Kamenje in zemlja se je kadirala po zraku kakor v jeseni megla. Tudi mi smo planili naprej v tem črnem dimu proti sovražniku in smo vpili „Hura!“ Sovražne strojnice so gromele, a mi smo pa z vso naglico raztrgali žično ograjo, prihruli v sovražno postojanko ter mu zagrabili strojnice, puške in tudi veliko infanterije. To dela slovenskih fantov pogumnost in korajža! Hura, hura! To je naša zmaga!

Drugi dan se je celi dan razlegal glasni „hura!“ po sovražnikovi zemlji. Tuintam so se nam še močno ustavili, pa naše puške in bajoneti so jih še vsakokrat tako prestrašili, da se nam je udal ali se pa podal v beg, da so ga komaj noge dohajale. Tako smo prvi stopili na italijansko zemljo. Za spomin imamo par tisoč ujetnikov, nekaj topov in strojnih pušk ter veliko drugega vojnega gradiva. Dragi slovenski očetje in matere! Bodite ponosni, da imate sinove, o katerih se prepeva:

Nezmagovna mi četa smo,
brez straha in trepetu smo,

Perocid.

Kreplje na Krasu, dne 8. junija 1916.

Minulo leto sem podpisani v tem listu opisal »Perocid«, katerega se rabi tukaj že več let za škropljenje trte proti peronospori. Dopis je dal povod, da mi je neka oseba iz Slovenskega Štajerja pisala, kako da jaz perocid hvalim, ko pa vendar ni za nič in da je bilo veliko vinogradov v tamošnjih krajih vničeni. Onim, ki so trte škropili s perocidom, škropljenje taje ni nič koristilo. Dobro, sem si mislil, ko sem pismo prečital; toda dober perocid ni bil kriv, da so trte bile gole. Mogoče je bilo dvoje: ali je bil perocid pokvarjen, ali pa niso vinogradniki škropljenja pravilno izvrševali. Pozneje sem poizvedel, da je pri onih, ki so imeli trte gole, dajal navodilo za pripravljanje perocida in škropljenje nek naobražen veščak in ta gospod, ki je trte sam škropil s perocidom, je pozneje trdil, da mu je perocid koristil v vinogradih njegovih učencev pa škodoval. Iz tega bi se dalo sklepati, da je pri onih, ki jim perocid ni koristil, bil slab perocid vzrok neuspehov. Veliko je pa tudi vinogradnikov po različnih deželah, ki jim je ravno perocid v boju proti peronospori koristil. Perocid je v nekaterih krajih, osobito po Ogrskem ravno tako poznan kot galica.

Perocid je sredstvo proti peronospori, ravno tako kot galica. Pred galico pa ima po mojem mnenju in mojih izkušnjah perocid v mnogih ozi-rih prednost. Kakor mi je dosedaj znano, osobito v onih krajih, kjer jim ni koristil, niso tekočine pravilno pripravljali, čeravno jih je o tem podučeval poseben strokovnjak. Omenjeni strokovnjak jih je najbrž učil, kakor se je on naučil iz knjig in spisov, ki dohajajo med ljudstvo. Skušnja, kako se perocidovo tekočino pravilno napravi, je pa ravno nasprotno dokazala, kakor učijo razne knjige in spisi. Lansko leto, kakor je meni znano, je perocid škodoval v tistih vinogradih, kjer so perocid trosili v vodo, medtem, ko so sami ali kak drug vodo s palico mešal. Nekateri vinogradniki so v to mešanico takoj prilili apna in tako škropili trte. Če so se takim trte požgale, ni čuda, kakor tudi ni nobeno čudo, če perocid ni koristil onim, ki so tako tekočino tudi pustili ležati, predno so jo rabili, po več dni. Perocid, ki se vsede na dno posode, četudi je v vodi, se nezadostno raztopi.

Pravilno perocidovo tekočino je treba po mojih skušnjah tako-le napraviti: Na 100 litrov vode se mora vzeti 2 do 2 en pol kilograma dobrega perocida št. 1. Perocid naj se dene v vrečico tako kot galica. Vode pa mora biti pri topljenju perocida vsaj okoli 50 litrov in ne sme biti premrzla ali tudi ne gorka. Ker je perocid za raztopljenje neroden, ga je treba poprej na solncu nekoliko posušiti in segreti, predno se ga dene v vrečico. Ko je vrečica v vodi, se jo mora večkrat stresati, in tako se perocid v več dneh raztopi. Spreten člo-

vek ga stopi tudi v 12 urah. Ko je perocid raztopljen, je treba vzeti na vsak kilogram perocida en kilogram vgašenega dobrega apna. Tem več dni kot apno stoji pred rabo v vodi, tem boljše je. Tudi apno je treba večkrat mešati.

Ko je perocid raztopljen in obenem tudi apno, naj se obe tekočini skupaj zmešate. Dobro je, da tudi ta mešanica nekoliko ur stoji, predno se jo rabi. Treba jo je večkrat premešati. S tako tekočino se naj trte škropijo, pa ne tedaj, ko je preveč vroče, pa bo gotovo koristilo proti peronospori.

Tukaj pri nas nadzoruje škropljenje s perocidom c. kr. vinarski nadzornik od c. kr. namestnije v Trstu. Dne 8. junija si je ogledal s perocidom škropljene trte in kako se napravi tekočina. Priznal je, da trte dobro izgledajo in se tudi one, ki so bile lansko leto s perocidom škropljene, odlikujejo z lepo rastjo in obilnim nastavkom.

Anton Tavčar, tajnik Gospodarskega društva v Krep-
ljah na Krasu.

O p o m b a u r e d n i s t v a: Kakor je razvidno iz tega spisa g. Tavčarja, se vprašanje o perocidu ni rešeno. Večje število slovenskoštajerskih vinogradnikov se je lansko leto izrazilo proti rabi perocida. G. Tavčar pa dokazuje s svojo skušnjo, da se da tudi s tem sredstvom doseči uspehe, ako je perocid dober in se tekočina pravilno pripravlja.

Letošnja letina in njena uporaba.

Izšla je cesarska naredba, ki določuje, kako bomo spravili, razdelili in porabili letošnjo žetev in stročnice (fižol itd.).

V splošnem ostane vse pri starem. Vse žito in stročnice je z ločitvijo od zemlje zaseženo v korist države. Med žito spada: pšenica, pira, rž, soršica, ječmen, ajda, oves, sirk, koruza vsake vrste in mešanica vseh raznih žitnih vrst. K stročnicam spada: grah, fižol, leča in grašica. Koruza in stročnice, v kolikor se uporabijo kot zelenjava, sta izvezeta od zaplenitve. Poselniki zaplenjenega žita in stročnic morajo skrbeti, da se oboje dobro shrani.

Kmetje bodo tudi letos smeli obdržati toliko žita, kar ga potrebujejo za lastno in posejsko prehrano in sicer ga smejo obdržati v isti množini kot lani. Koliko smejo prihraniti semenskega žita, bo določila gosposka.

Nova naredba pa prinaša marsikatero novo odredbo prisilnega značaja in sicer, kar se tiče spravljavanja in razdelitve letošnje letine. Že pred dalje časom je gosposka ukazala povsod popisati površino obdelane zemlje, nato je cenila letošnjo žetev; hoče namreč dobiti boljše statistiko za svoje žitno gospodarstvo in uvaja cesarska naredba novo dolžnost: kmetje so dolžni opraviti nekaj mlatve za poskušnjo in natančno zapisati, koliko so naze-
li in koliko namlatili.

pred nami pače vsak sovrag.
Slovenec hraber je vojak!

Tisoč pozdravov vsem bralcem „Slovenskega Gospodarja“ od mladeničev 87. pešpolka, ki se nahajajo pri 11. stotnji: Klinar Franc, Svetina pri Celju; Krajnc Franc, Sv. Jakob; Bogša Ferdinand, iz Starceste pri Ljutomeru; Vrbovšek Ivan, Tinjsko pri Zibiki; Reih Franc, Sardinje pri Ormožu; Hvalič Franc, Radžona; Appel Oskar, četovodja iz Gradača.

Na vrhovih pred Lombardsko ravnino.

Josip Krajnc, doma iz Črmlenšaka, župnije Sv. Rupert v Slov. gor., nam piše:

Kakor vam je znano, je doživel polentar sedaj grozen poraz v južnih Tirolah. Ko bi Vi doma videli, kakšne postojanke je imel, bi rekli: Tukaj pač ni mogoče predreti! Pa vendar je slo. K temu nam je pripomogla naša izvrstna artilerija, ko je sipala noč in dan grozno točo granat. Gromelo je tako hučo, da je bil strah in polentarji so kar besneli od sile. Proti naši ofenzivi so dobili na glave železne klobuke, da bi se ložje varovali pred našimi krogli. Pa to vse jim ni nič pomagalo drugega kot divji beg ali, kakor navažno naredijo: roke v zrak. Sedaj že vidimo v daljavi Lombardsko ravnino.

Ljubeče pozdrave vam pošiljamo v drago nam slovensko domovino sledeči Slovenci: J. Šket, kadet; Ignac Sever, narednik; Josip Volanšek, četovodja; Ivan Jazbec, desetnik; Jakob Polak, desetnik; Rud. Jazbinšek, poddesetnik; Jakob Murko, poddesetnik; doma od Sv. Ruperta v Slov. gor.; pešec Franc Šlec in Josip Krajnc iz Črmlenšaka.

Kadorna uravnava svojo fronto.

Marko Harb, doma od Sv. Marjete ob Pesnici,

nam dne 4. junija poroča z južnega bojišča:

Fantje tretjega (ali železnega) kora se borimo kakor levi zoper sovražnega polentarja. Minilo je že leto dni, odkar se je začel zaganjati v naše dobro zasedene postojanke. Ko je prišla obletnica njegove vojske, so mu zapeli naši 30.5 cm možnarji zadnjo slovo iz tirolskih planin. Poprijeli smo tudi mi slovenski fantje za naše dobro pripravljeno orožje ter se podali proti sovražnim postojankam. Ni se nam bilo potreba dosti ustavljati laški premoči. Lah je pustil vse, kar je imel in zbežal kakor divja žival proti njegovi deželi. Žene, otroci, starčki in njegovo vojaštvo beži, pred močnimi našimi četami, da se niti ne morejo ustaviti. V notranjosti dežele se strahoma povprašujejo, kaj da je. Odgovori se jim, da prihrukuje za njimi mogočne avstrijske čete. Ko je tudi do njihovega kralja prišlo poročilo, je povprašal svojega armadnega poveljnika Kadorna, kaj dela, da mu čete tako bežijo. Odgovoril mu je, da mu ne pomaga ničesar drugega več, kot tako daleč bežati, da bo uravnal fronto. Kadorna torej sedaj svojo fronto „uravnava.“

Zaupajmo pa, če nam da ljubi Bog zdravje in srečo tudi zanaprej, da mu še bomo njegovo fronto dalje uravnali, kakor do sedaj, in se v kratkem veselili vrnil kot zmagovalci. Bog naj živi našega miloga cesarja in domovino! Živijo Slovenci! Na veselo svidenje vsem vrlim slovenskim fantom! Pozdravljamo pa tudi vse čitatelje „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ tukaj nahajajoči se Slovenci pešpolka št. 47: desetnika Karol Cehner iz Jarenine in Ljudovik Pšeničnik od Sv. Marjete ob Pesnici, poddesetnik A. Tišler iz Ceršaka, pešec Ignac Murko in Anton Perko iz Gornjih Zerjave, Alojzi Januš in Karl Šef iz Leiteršperga pri Mariboru, Marko Harb in drugi.